

החזר הוצאות לצה"ל בגין ביצוע פעולות סיוע והצלה		הוראת משרד הביטחון מס' 48.18	
בלמ"ס		סיווג	
משפט והסדרים מנהליים		אשכול	
תביעות וביטוח		פרק	
היועמ"ש למעהב"ט		אחריות מטה	
י בשבט התשפ"ב	12.01.2022	תאריך עדכון אחרון	
הוכנה ע"י היחידה להוראות משהב"ט / אגף התכנון		ההוראה מתפרסמת מטעם המנכ"ל	

החזר הוצאות לצה"ל בגין ביצוע פעולות סיוע והצלה

תוכן עניינים

2	כללי
2	מטרה
2	אחריות
2	הגדרות
3	תחולה
3	שיטה
3	תחומי אחריות
4	תמחור ההוצאות
5	אישור למתן הסיוע
5	קבלת התחייבות ממבקש הסיוע
5	מתן סיוע – דיווח
5	הגשת תביעה להחזר הוצאות
6	תביעת פיצויים לצד שלישי
6	ויתור על הגשת תביעה
7	נהלים פנימיים
8	נספח א' - כתב הצהרה והתחייבות

החזר הוצאות לצה"ל בגין ביצוע פעולות סיוע והצלה		הוראת משרד הביטחון מס' 48.18
בלמ"ס	סיווג	
משפט והסדרים מנהליים	אשכול	
תביעות וביטוח	פרק	
היועמ"ש למעהב"ט	אחריות מטה	
י בשבט התשפ"ב	תאריך עדכון אחרון	12.01.2022
הוכנה ע"י היחידה להוראות משהב"ט / אגף התכנון	ההוראה מתפרסמת מטעם המנכ"ל	

כללי

1. צה"ל נותן סיוע בפעולות הצלה לשמירה על חיים ורכוש בתחומים שונים, באמצעות מסוקים, סירות, כלי רכב, כ"א, בנושאים כגון: פינוי שלגים, כיבוי שריפות, פינוי עקב הצפות, הטסת חולים, חילוץ מטיילים נפגעים וכדומה.
2. הסיוע ניתן לגופים שונים: גופים ממשלתיים, גופים ציבוריים שאינם ממשלתיים, גופים פרטיים.
3. הסיוע יטופל כמוגדר בהוראה זו ולא על פי הכללים שבהמ"ב [59.11](#) והמ"ב [59.12](#).

מטרה

4. מטרת הוראה זו להגדיר את הכללים והאחריות לטיפול בריכוז המידע על הסיוע, תמחורו וטיפול בתביעה להחזר ההוצאות.

אחריות

5. גופים בצה"ל (אג"ת, ח"א, ח"י, אט"ל, פקע"ר, אמ"ץ/חט' המבצעים), את"ק, אכ"ס, חט' תביעות וביטוח באגף היועמ"ש למעהב"ט (להלן: חט' תביעות וביטוח) - כל אחד בתחום פעולתו נושאים באחריות לביצוע הוראה זו.
חט' תביעות וביטוח נושאת באחריות מטה להוראה זו.

הגדרות

6. לצורך הוראה זו מוגדרים המושגים הבאים כלהלן:
 - א. פעולת סיוע - פעולת סיוע על פי בקשת רשות ציבורית או פעולת סיוע לשמירת עניין הזולת.
 - ב. פעולת סיוע על פי בקשת רשות ציבורית - פעולת סיוע, חילוץ או הצלה, לרבות העמדת כוחות לקראת ביצוע פעולה כאמור, על פי בקשת גוף ממשלתי או גוף ציבורי שאינו ממשלתי, אשר מוטלת עליו האחריות על פי דין לביצוע הפעולה.
 - ג. פעולת סיוע לשמירת עניין הזולת - פעולת סיוע, חילוץ או הצלה, הנחוצה באופן סביר לשמירה על חיו, שלימות גופו, בריאותו, כבודו או רכושו של אדם, אשר בוצעה ע"י צה"ל למרות שאינו חייב בביצועה כלפי אותו אדם, ואשר איננה בגדר פעולת סיוע לבקשת רשות ציבורית.
 - ד. שיפוי - החזר לצה"ל של ההוצאות והעלויות בגין פעולות סיוע/הצלה, לרבות הוצאות שנגרמו בגין נזקים שנגרמו לצד ג' ולשיפוי משהב"ט.
 - ה. גוף ממשלתי - משרד ממשלתי בהתאם לסעיף 1 בחוק שירות המדינה (מינויים) תש"ט-1959, לרבות יחידות סמך, מוסד מדינה, משטרת ישראל, שירות בתי הסוהר, שירות הביטחון הכללי והמוסד למודיעין ותפקידים מיוחדים.
 - ו. גוף ציבורי שאינו גוף ממשלתי - רשות מקומית, רשויות כבאות והצלה וכן כל גוף אחר הממלא תפקידים ציבוריים על פי דין, שאינו גוף ממשלתי (כמוגדר בסעיף 23 לחוק הגנת הפרטיות).
 - ז. גוף פרטי - גוף שאינו גוף ממשלתי ואינו גוף ציבורי.
 - ח. כתב "התחייבות חשב" - מסמך המתקבל מאת גוף ממשלתי או ציבורי ואשר משמעותו:
 - 1) שהגוף מתחייב לשלם עבור כל סיוע שיקבל.
 - 2) שלהתחייבות ניתן כיסוי בתקציבו של הגוף המסתייע.

החזר הוצאות לצה"ל בגין ביצוע פעולות סיוע והצלה		הוראת משרד הביטחון מס' 48.18
בלמ"ס		סיווג
משפט והסדרים מנהליים		אשכול
תביעות וביטוח		פרק
היועמ"ש למעהב"ט		אחריות מטה
י בשבט התשפ"ב	12.01.2022	תאריך עדכון אחרון
הוכנה ע"י היחידה להוראות משהב"ט / אגף התכנון		ההוראה מתפרסמת מטעם המנכ"ל

3) בגוף ציבורי שאינו משרד ממשלתי, תיחתם ההתחייבות גם ע"י המשרד הממשלתי המממן את הגוף הציבורי.

4) בגוף ממשלתי המסמך יחתם על ידי החשב ויגובה בתקנת השתתפות.

תחולה

7. הוראה זו חלה על מתן סיוע על ידי צה"ל במקרה דחוף או חירום.

שיטה

8. להלן עיקרי השיטה:

- א. צה"ל מבצע פעולות סיוע לפי אישור הגוף המוסמך במטכ"ל.
- ב. צה"ל ומשהב"ט יטפלו בהתאם למפורט בהוראה זו בהגשת תביעות כספיות לשיפוי צה"ל עבור ההוצאות והעלויות שנגרמו ממתן הסיוע, על פי נתונים שימסרו ע"י צה"ל.
- ג. הגופים התקציביים בצה"ל יגישו את כל הפרטים הנוגעים למקרה הסיוע, כפי שמוגדר בסעיף 14 שלהלן, לאת"ק. הגוף יערוך תמחור של ההוצאות על פי העקרונות המפורטים בסעיף 10 להלן.
- ד. בגופים ציבוריים ומשרדים ממשלתיים, במקרים שניתן יהיה, יתקבל - לפני מתן הסיוע - כתב התחייבות חשב לכיסוי ההוצאות.
- ה. בגופים ציבוריים כשלא נתקבל כתב התחייבות, וגופים פרטיים, תטפל חט' תביעות וביטוח בהגשת תביעות לשיפוי.

תחומי אחריות

9. הגורמים והגופים השונים במערכת הביטחון נושאים באחריות לטיפול בתחומים הבאים:

א. אגף תקציבים

נושא באחריות:

- 1) למתן הנחיות מקצועיות ליחידות לאופן תמחור העלויות וההוצאות ביחידות צה"ל הקשורות למתן הסיוע.
- 2) לתקצב את התקבולים שיתקבלו בגין השיפוי (החזר הוצאות).
- 3) לנהל מו"מ ולקבוע הסדרים תקציביים עם משרד האוצר ומשרדי ממשלה אחרים בקשר למתן החזר הוצאות לצה"ל עבור סיוע והצלה.

ב. אגף הכספים

נושא באחריות:

- 1) לקבוע עם משרדי ממשלה וגופים ציבוריים את ההסדרים הכספיים הקשורים להתחייבויות חשבים.
- 2) אחראי באמצעות היחידה לפיקוח תקציבי לניהול התחייבויות חשב המתקבלות ושילובן במערכת ההשתתפויות.

החזר הוצאות לצה"ל בגין ביצוע פעולות סיוע והצלה		הוראת משרד הביטחון מס' 48.18
בלמ"ס		סיווג
משפט והסדרים מנהליים		אשכול
תביעות וביטוח		פרק
היועמ"ש למעהב"ט		אחריות מטה
י בשבט התשפ"ב	12.01.2022	תאריך עדכון אחרון
הוכנה ע"י היחידה להוראות משהב"ט / אגף התכנון		ההוראה מתפרסמת מטעם המנכ"ל

3) להגשת תביעה להחזר הוצאות מגופים ממשלתיים ומגופים ציבוריים שנתקבלה מהם התחייבות חשב להחזר ההוצאות.

4) לביצוע גביית התשלום מגופים ממשלתיים וגופים ציבוריים שנתנו כתב התחייבות.

5) לרישום חשבוני של התביעות ושל ההכנסות.

ג. חט' תביעות וביטוח באגף היועמ"ש למעהב"ט

נושאת באחריות

1) לטיפול בתביעות להחזר הוצאות מגופים פרטיים ומגופים ציבוריים שלא נתנו כתב התחייבות.

ד. הגופים בצה"ל

נושאים באחריות:

1) למתן הסיוע לגוף המבקש כפי שאושר בהתאם להוראות הצבא.

2) לקבל כתב התחייבות להחזר ההוצאות מגופים ממשלתיים וציבוריים (ראה סעיף 13 ונספח א') ולהעבירו לאגף הכספים.

2) לקבל מגוף פרטי כתב הצהרה והתחייבות כמפורט בנספח א'.

3) לקביעת ההוצאות ולתמחור כל סיוע בהתאם להנחיות המקצועיות שפורסמו בעניין זה ע"י את"ק והכלכלן הראשי כמפורט בה.מ.ב. 40.066.

4) להעברת פירוט התביעה להחזר הוצאות למשרד הביטחון (כמפורט בסעיף 14 להלן).

תמחור ההוצאות

10. תמחור ההוצאות למתן הסיוע יעשה בדרך הבאה:

א. את"ק יפרסם לגופים התקציביים בצה"ל הנחיות מקצועיות לצורך התמחור. עקרונות התמחור יתבססו על הוראות משהב"ט, ספר המחירים והנחיות פרטניות שיפורסמו בהתאם לכל מקרה.

ב. הגופים התקציביים בצה"ל יעבירו אל את"ק את כל הפרטים הנוגעים למקרה הסיוע, כפי שמוגדר בסעיף 15 להלן. הנתונים ישמשו בסיס לתמחור ההוצאות.

ג. חט' תביעות וביטוח מוסמכת להקטין את סכום התביעה במסגרת מו"מ ועל פי אישור המוסמכים לפי ההרשאות בהמ"ב [49.01](#).

ד. כאשר מדובר על פעילויות סיוע והצלה של גורמים פרטיים יבוצע התחשיב לפי עלות בינזרועית המפורטת בה.מ.ב. [40.066](#).

11. תקצוב החזר ההוצאות

א. במידה והחזרים בגין פעולות הסיוע וההצלה, יתוקצבו כהכנסה או השתתפות, לפי העניין, תקציבי הגופים שמימנו את הסיוע ויחידת תביעות וביטוח, יזוכו לפי המקרה.

ב. במקרים של סיוע שבגיננו ניתנה התחייבות מראש לתשלום – יש לקבל עמדת הגורם המוסמך

החזר הוצאות לצה"ל בגין ביצוע פעולות סיוע והצלה		הוראת משרד הביטחון מס' 48.18
בלמ"ס		סיווג
משפט והסדרים מנהליים		אשכול
תביעות וביטוח		פרק
היועמ"ש למעהב"ט		אחריות מטה
י בשבט התשפ"ב	12.01.2022	תאריך עדכון אחרון
הוכנה ע"י היחידה להוראות משהב"ט / אגף התכנון		ההוראה מתפרסמת מטעם המנכ"ל

על זקיפת ההכנסה.

אישור למתן הסיוע

12. אישור למתן הסיוע יינתן על ידי הגופים המוסמכים בצה"ל כפי שיקבע בפקודות הצבא בעניין זה.

קבלת התחייבות ממבקש הסיוע

13. כדי לעזור ולהבטיח את גביית החזר הוצאות ממקבל סיוע שהוא גוף ממשלתי ו/או ציבורי, ינהגו הגופים בצה"ל המאשרים את מתן הסיוע, והגופים נותני הסיוע, כלהלן:

- הגוף המאשר יגדיר את דחיפות מתן הסיוע, כדי להחליט אם אפשר להתנות את מתן הסיוע בפועל, בקבלת כתב התחייבות ממבקש הסיוע לשלם את החזר ההוצאות.
- נקבע על ידי הגוף המאשר כאמור, שמסיבות דחיפות אין לעכב את מתן הסיוע, ינהגו לגבי גביית החזר ההוצאות לפי המפורט בהוראה זו כשלא ניתן כתב התחייבות חשב.
- כתב ההתחייבות שינתן ע"י משרד ממשלתי ו/או גוף ציבורי, יהיה באמצעות התחייבות חשב ויוחתם ע"י הגורם המוסמך מטעם הגוף מבקש הסיוע, ביחד עם החשב.
- נוסח כתב ההתחייבות ניתן בנספח א' להוראה זו.

מתן סיוע – דיווח

14. הדיווח על מתן סיוע יעשה ע"י את"ק, אשר ידווח לאכ"ס או לחטיבת תביעות וביטוח, לפי המקרה, את הפרטים הבאים:

- תיאור כללי של סוג הסיוע ומהותו. (לדוגמא: סוג כלי הטיס ששימש לסיוע)
- פרטי הגוף שביקש את הסיוע.
- פרטי הגוף הפרטי שקיבל את הסיוע, כגון: שם פרטי, שם משפחה, מס' ת.ז וכתובת.
- מקום מתן הסיוע.
- תאריך מתן הסיוע.
- פירוט משך מתן הסיוע.
- הגוף הציבורי שקיבל את הסיוע.
- אם מדובר בנפגע - לאיזה בי"ח הועבר הנפגע.
- פירוט מרכיבי ההוצאות שהיו לצה"ל במתן הסיוע. הפירוט יכלול: סוגי הוצאות וכמויות, שיאפשרו לערוך תמחור תקציבי/כלכלי של הסיוע כנדרש לתביעת החזר הוצאות.

הגשת תביעה להחזר הוצאות

15. הטיפול בתביעה להחזר הוצאות יחולק לקבוצות הבאות:

- תביעה מגוף ממשלתי ו/או גוף ציבורי שנתן כתב התחייבות חשב.
- תביעה מגוף ממשלתי ו/או גוף ציבורי שלא נתן כתב התחייבות חשב.
- תביעה מגוף פרטי.

16. הטיפול בתביעה יעשה כלהלן:

החזר הוצאות לצה"ל בגין ביצוע פעולות סיוע והצלה		הוראת משרד הביטחון מס' 48.18
בלמ"ס		סיווג
משפט והסדרים מנהליים		אשכול
תביעות וביטוח		פרק
היועמ"ש למעהב"ט		אחריות מטה
י בשבט התשפ"ב	12.01.2022	תאריך עדכון אחרון
הוכנה ע"י היחידה להוראות משהב"ט / אגף התכנון		ההוראה מתפרסמת מטעם המנכ"ל

א. תביעות מגופים כמצוין בסעיף 15א' לעיל, יוגשו ע"י היחידות בצה"ל אל את"ק. את"ק יתמחר התביעה ויעבירה אל אכ"ס.

1) בתביעה יפורטו הפרטים כמצוין בסעיף 14 לעיל, ויצורף אליה כתב ההתחייבות שניתן ע"י הגוף מקבל הסיוע.

2) הוגשה התביעה ולא הועברו התקבולים, או לא נעשה זיכוי של המשרד תוך 60 יום ממועד הגשת התביעה, יטפל אכ"ס לזיכוי של המשרד ע"י פעולת קיזוז באמצעות החשב הכללי (על בסיס כתב ההתחייבות שניתן למשרד). במידה והגוף הממשלתי זכאי לתשלומים מהמשרד, תבוצע פעולת קיזוז.

ב. תביעה ממשרד ממשלתי שלא נתן כתב התחייבות ומסרב לכסות את ההוצאה למרות פניה של אכ"ס, תועבר אל אגף התקציבים לטיפולם עם משרד זה, בסיוע אכ"ס/פת"ק.

ג. תביעה מגוף ציבורי שלא נתן כתב התחייבות תועבר על ידי את"ק לאחר התמחור לטיפול של חט' תביעות וביטוח.

ד. תביעה מגוף פרטי תועבר על ידי את"ק לאחר התמחור אל חט' תביעות וביטוח.

ה. ככלל, במקרים של מתן סיוע רפואי מוסק על-ידי חיל האוויר, לא תוגשנה תביעות נגד גורם פרטי חסר ביטוח למעט במקרים בהם, על-פי שיקול דעת סגן בכיר ליועמ"ש למעהב"ט לתביעות וביטוח, קיימת התרשלות של הגורם הפרטי אשר אינה בגדר הסביר (כגון: נסיעה ברכב מנועי ללא ביטוח חובה בניגוד לדין; במקרים של השתתפות בפעילות אתגרית העלולה לסכן את המשתתף ללא כיסוי ביטוחי מתאים; במקרים בהם נוהג אדם בפזיזות ונטל סיכונים לא סבירים למשל- צידי שיטפונות; וכיו"ב; מקרים בהם מצופה היה, כי אדם יימנע מהסיכון, ולכל הפחות יבטח עצמו מפניו, והדבר לא נעשה).

ו. חט' תביעות וביטוח תטפל בתביעה לפי הכללים שבהמ"ב [48.04](#).

תביעת פיצויים לצד שלישי

17. הטיפול בתביעת פיצויים לצד שלישי, יהיה כלהלן:

א. נתקבלה תביעה לפיצויים לצד שלישי, תועבר התביעה אל חט' תביעות וביטוח.

ב. נקבע שעל המשרד לשלם פיצוי שלישי כאמור, תטפל חט' תביעות וביטוח בתשלום כנדרש.

ג. הייתה התביעה נוגעת לסיוע שניתן לגוף ממשלתי או ציבורי שניתנה על ידו התחייבות חשב, תעביר חט' תביעות וביטוח את פרטי התביעה לאכ"ס, לטיפול בגבייה.

ד. הייתה התביעה נוגעת לסיוע שניתן לגוף ציבורי שלא נתן התחייבות חשב או לגוף פרטי, תטפל חט' תביעות וביטוח להגשת תביעה לשיפוי מגוף זה, לפי המ"ב [48.04](#) ונהלי היחידה.

ויתור על הגשת תביעה

18. להלן הכללים לויתור על הגשת תביעה:

א. במשרד הביטחון תפעל ועדה מיוחדת שתהיה מוסמכת לקבוע, במקרים מיוחדים, שלא להגיש

החזר הוצאות לצה"ל בגין ביצוע פעולות סיוע והצלה		הוראת משרד הביטחון מס' 48.18
בלמ"ס		סיווג
משפט והסדרים מנהליים		אשכול
תביעות וביטוח		פרק
היועמ"ש למעהב"ט		אחריות מטה
י בשבט התשפ"ב	12.01.2022	תאריך עדכון אחרון
הוכנה ע"י היחידה להוראות משהב"ט / אגף התכנון		ההוראה מתפרסמת מטעם המנכ"ל

תביעה מגוף פרטי שמשמעו אדם, או לקבוע שתוגש תביעה בסכום מופחת או סמלי.

ב. הרכב הוועדה:

- 1) חשב המשרד ור' אכ"ס - יו"ר הוועדה
- 2) נציג אכ"ס - חבר
- 3) סגן בכיר ליועמ"ש למעהב"ט לתביעות וביטוח - חבר
- 4) נציג היועמ"ש למעהב"ט - חבר
- 5) נציג הגוף נותן הסיוע - חבר
- 6) נציג אגף תקציבים - חבר

ג. סגן בכיר ליועמ"ש למעהב"ט לתביעות וביטוח יקבע עובד לריכוז עבודת הוועדה.

ד. סגן בכיר ליועמ"ש למעהב"ט לתביעות וביטוח ימליץ בפני הוועדה על מקרים שיובאו לדין בפניה.

ה. הוועדה תערוך פרוטוקול מישיבותיה, שיכלול את החלטות הוועדה, יחתם ע"י מרכז הוועדה וישלח על ידו לכל חברי הוועדה.

נהלים פנימיים

19. הגופים בצה"ל, את"ק, אכ"ס, חט' תביעות וביטוח באגף היועמ"ש למעהב"ט, יפרסמו במידת הצורך, נהלים מפורטים לביצוע הוראה זו.

החזר הוצאות לצה"ל בגין ביצוע פעולות סיוע והצלה		הוראת משרד הביטחון מס' 48.18
בלמ"ס		סיווג
משפט והסדרים מנהליים		אשכול
תביעות וביטוח		פרק
היועמ"ש למעהב"ט		אחריות מטה
י בשבט התשפ"ב	12.01.2022	תאריך עדכון אחרון
הוכנה ע"י היחידה להוראות משהב"ט / אגף התכנון		ההוראה מתפרסמת מטעם המנכ"ל

נספח א'

כתב הצהרה והתחייבות

אנו הח"מ, הרשאים להתחייב ולחתום בשם _____ מצהירים ומתחייבים בזאת כלהלן:

- אנו מאשרים בזאת כי פנינו לצה"ל בבקשה לקבל ממנו סיוע ב _____/חילוץ _____/הצלה _____ (להלן: "פעולת הסיוע").
- אנו מתחייבים בזאת לשפות את מערכת הביטחון בגין כל ההוצאות שהוצאו על ידה ובגין כל העלויות שנגרמו לה בביצוע פעולת הסיוע (להלן: "השיפוי").
- אנו מסכימים שגובה השיפוי יקבע על ידי מערכת הביטחון על פי ההוצאות והעלויות הממשיות שנקבעו למערכת הביטחון, לרבות נזקים לכוחותיה ולציודה ותשלום פיצויים למקבלי הסיוע ו/או לצדדים שלישיים על נזקים שנגרמו להם מפעולת הסיוע, לרבות כתוצאה מטיפול רפואי.
- סכומי השיפוי ישולמו על ידינו למשרד הביטחון מיד עם דרישתו הראשונה.

ולראיה באנו על החתום היום _____

_____	_____	_____
חתימה	תפקיד החותם	שם החותם
_____	_____	_____
חתימה	תפקיד החותם	שם החותם

	חותמת הגוף	